

covor oltenesc

Cind spui „Segarcea” toată lumea se gindește în primul rind la vinurile renumite din părțile acelea, la viile care nasc, toamnă de toamnă, izvorul inmiresmat și amețitor al desfătării și bucuriei noastre. Și abia pe urmă oamenii știu că acolo e un sat, așezare a celor care veghează și implinesc rodirea viilor, și a livezilor, și a cimpurilor, a celor care poartă în palmă semnele băătorite și frumoase ale muncii lor.

Segarcea e plină de flori. Florile încep în grădini, primăvara, în mai, și tot atunci încep și în vii — ciorchini mici de petale albe, proerecând izbînda toamnică a rodului.

Dar aici mai cresc și alte flori. Altele și aceleași — fiindcă sînt perechi, unite prin legătura care există întotdeauna între model și portret. Sînt cele de pe covoare.

De zeci de ani casele găzduiesc gherghelul țesătoarelor, mari rame de tablouri cîmpești, unde se adună, în culori și forme, talentul artistic al generațiilor. Oltenia a creat, prin șlefuirii succesive, motivul care-i poartă numele și care i-a făcut faima, motiv care împodobește azi și casa noastră și case îndepărtate, de pe meleaguri străine. Este darul ei, ofranda ei a acestui motiv oltenesc, acest stil oltenesc, obținut prin rafinamentul oamenilor de aici și transmis din treaptă de vîrstă în treaptă de vîrstă, întărindu-se mereu, ca vinul bun.

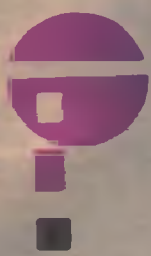
Deschizi o poartă de om gospodar — te năpădesc florile ogrăzii. Și-i deschizi și ușa casei și-ți zimbesc florile gherghelului. Țesătoarea stă pe un scaun scund și le descintă și, ca după vrajă, iese aici o floare și aici o frunză și degetele cîntă mai departe, pe corzile de liră ale urzelii, și nu ies picuri sonore, ci ies spice de griu, și ghinde, și trifoi și toate acestea sînt sunetele interioare ale unui univers spiritual, statornicit astfel în țesătura vie a covorului.

Miinile seriu pe cimpul nedat al scoarței ceea ce au văzut ochii, ceea ce a simțit sufletul și motivele vin dintr-o zi depărtată de vară, cînd privirea s-a oprit fermecată pe flacăra aprinsă a macului sau cînd degetele au sfărîmat spicul cald de griu copt. Și mai vin din tradiție și din neguri de timp, căci „arborele vieții” e moștenit după cum l-au făcut înaintașele necunoscute, cu trunchi drept de coloană și cu brațe răsfirate ca spre îmbrățișare. Și mai vin dintr-o lume a obișnuitului, a cotidianului, din gureșia ogrăzii, așa cum e cunoscuta „talpă a cocoșului”.

În douăzeci de case arta covoarelor are altar: gherghelul. Douăzeci de lucrătoare îi aduc zilnic omagiu. Au și o maistră: Emilia Marica, de la care mai toate au învățat meșteșugul. Și de la care au mai învățat ceva: să iubească frumusețea, fiindcă din iubi-

MARILENA VULPE

(Continuare în pag. a 2-a)

CONSILIUL DE CONDUCERE AL CĂMINULUI CULTURAL

Contribuție reală sau formală?

Am trecut de curînd printr-o comună de deal — cu sate răsirate — dar cu o activitate culturală prodigioasă, cu un cor bărbătesc cunoscut, finalist al concursurilor pe țară. Prin ferestrele deschise ale căminului, răzbăteau acordurile imnului noptii de Beethoven. Și noaptea își proiecta umbrele difuze pe ulițele satului. M-am oprit s-auscult. Știam că în ultimii ani s-au pierdut multe coruri, s-au transformat în grupuri vocale. I-am întreat pe localnici cum reușesc să mențină o formație adunată din cele patru sate componente ale comunei. Răspunsul era aproape același: avem suporteri (cuvîntul avea o ușoară rezonanță microbist-sportivă!).

Într-adevăr, ca să reziste și chiar să se dezvolte calitativ, o formație artistică de o sută de bărbați în puterea vîrstei, răspîndiți pe coclauri, să se adune cu o rară și apreciabilă punctualitate la repetiția comună duminicală — „la centru” — și la cele de peste săptămînă „de-acasă din sat”, ani și ani de-a rîndul, e totuși ceva. Înseamnă că grupul de animatori, de suporteri — cum le place lor să spună — este și el bine încheșat, coordonat și mai ales pasionat.

Din curiozitate am întreat pe dirijorul corului cum procedază pentru mobilizarea la repetiții. „Simplu, mă ajută Bociort Nicolae pentru un sat, Nădrăguță Florea pentru aitul, Cîrstoiu Nicolae și Jurcău Viorel pentru celelalte. Ei sînt în fruntea acțiunilor noastre”. Am identificat în aceste nume pe oamenii cu munci de răspundere din comună. Și de fapt, grupul amintit constituia nucleul consiliului de conducere al căminului.

Așa e la Almaș-Gurahont, căci la această comună mă refeream mai sus. Tot așa, sau poate mai bine e la Beliu-Ineu, unde competența consiliului de conducere cuprinde și aspectele muncii culturale-educative de masă ale căminului, nu numai pe cele artistice. De fapt, aici, colectivul de „sît-nici” se adună cel puțin o dată pe lună pentru stabilirea graficului de activități pe luna următoare, discută la obiect temele, genurile de manifestări, responsabilitățile și se îngrijește ca acțiunile programate să răspundă cerințelor locale, etapei specifice a lucrărilor agricole. De multe ori i-am surprins pe Zopotă Moise, Lăzureanu Tiberiu și alți „consilieri” în pregătirea textelor brigăzii artistice de agitație, în redactarea unor seri tematice și i-am văzut „în turneu” în comunele vecine, ca interpreți, regizori, mașiniști, punînd umărul fără sfială la orice treabă, cu toate că primul e secretar de sîtat iar al doilea profesor.

din comorile artei populare

Accesorii pentru fus din regiunea Hunedoara.

Exemple de consilii de conducere, care aduc o contribuție reală, care reprezintă o verigă de legătură între cămin și masă, care coordonează la modul direct, practic, întreaga activitate culturală a comunei, am mai întilnit și în alte părți. În Socodor-Criș, Pericea-Simleu și în multe alte locuri. O situație paradoxală în Sîntea Mare-Criș, unde consiliul de conducere duce munca în pofida lipsei de preocupare a directorului de cămin.

Din păcate, în numeroase localități scăderea ritmului de activitate a căminului în anumite perioade de timp, insuficiența legare de problemele locale, neaprofundarea sarcinilor economice și tratarea „la general”, cu acțiuni banale, fără aderența la masă — se datoresc în mare măsură unor consilii de conducere formale, care există doar pe hîrtie, care — după cunoscuta definiție carageliană „sînt sublime — dar lipsesc, cu desăvîrșire”. Așa este la Siclău, Boiu și Tipar — Criș, la Ip și Sărmășag — Șimleu. De ce oare din peste patruzeci de medici, cadre didactice (este și liceu), ingineri (e și o exploatare minieră) din această ultimă localitate, nu se poate alege un consiliu de conducere activ, întreprinzător, care să scoată din amorțeală acest centru ce ar putea deveni exemplu, dacă ar folosi rațional forțele ce le are?

Răspunsul l-ar putea da localnicii, sfatul comunal, directorul căminului și cel al liceului, reprezentanții organizațiilor de masă, ai exploatarii miniere și alte elemente care se complac în inerție.

Mi se pare că în multe cazuri cheia succesului, a continuității, a sistematizării activității depind de valabilitatea acestui organism important pentru viața culturală a satului. Consider că în noul proiect de regulament de organizare și funcționare a căminelor culturale, componența, rolul și atribuțiile consiliilor de conducere sînt mult mai bine precizate ca-n vechiul regulament. Cred că e necesar să acționăm neîntîrziat pentru tonificarea acestor colective de sît-nici, de ajutoare ale directorului de cămin — în interesul dinamizării activității la nivelul cerințelor actuale.

EMANOIL ENGHEL
secretarul Comitetului regional
pentru cultură și artă — Crișana

La șezătoare

INTELECTUALII SATULUI SI EDUCATIA

Comuna Avrig este o așezare veche de sute de ani, dar în mod deosebit faima sa vine de la faptul că aici s-a născut Gheorghe Lazăr, unul dintre ctitorii învățământului din patria noastră. Aceasta a și fost cauza pentru care, gândindu-ne să organizăm o anchetă socială pe tema „Intelectualii satului și educația”, ne-am îndreptat atenția către acest sat vechi și cu ecouri atât de prestigioase în istoria culturii noastre naționale. Avrigul este azi o comună cu peste 6000 de locuitori. Înfrățirea sa este aceea a unui orașel tânăr și în neîncetată dezvoltare. La Avrig se află o uzină mecanică, o fabrică de sticlă, o unitate agricolă de stat și o cooperativă agricolă de producție. La liceul din Avrig învață 1100 elevi la cursurile de zi și 127 elevi la fără frecvență. În afară de cele 44 cadre didactice, în Avrig locuiesc și lucrează câteva sute de intelectuali cu pregătire universitară și medie (medici umani și veterinari, agronomi, zootehniști, ingineri, tehnicieni, economiști și funcționari). Totodată, este interesant de observat că din 50% de adolescenți, numai 6 nu sînt plecați la studii, în școli medii, licee de specialitate și facultăți. Desigur că acestei largi opere de culturalizare, exemplară prin durată și prin energia creatoare ce i se consacră, i se adaugă în mod firesc o muncă educativă în sensul etic, în sensul formării unei tipologii umane noi, caracteristice epocii socialiste. În ce mod și în ce măsură contribuie intelectualitatea locală la această operă de mare și frumoasă răspundere socială? Iată o întrebare căreia i-am căutat răspunsul la Avrig, socotind că exemplele relevate sînt caracteristice nu numai acestei localități rurale, ci și multora dintre satele patrii noastre.

Primul pe care l-am abordat pentru ancheta de față a fost *Vasile Lăzăroaie*, director adjunct al liceului din Avrig, strănepot al ilustrului dascăl Gheorghe Lazăr. Ne-a declarat următoarele:

— M-am născut în comuna Avrig în anul 1926 și lucrez ca dascăl aici de 19 ani. De Avrig, ca sat natal, mă leagă ulița copilăriei, oamenii, obiceiurile, tradițiile și portul lor. Ca dascăl îmi este apropiată colectivitatea întregului sat, nu numai colectivitatea însetată de cunoștințe noi a celor peste 1000 de elevi. Prin școală, în cadrul lectoratelor cu părinții, cu prilejul vizitelor pe care le fac în familiile elevilor, în discuțiile cu părinții, apoi în cadrul comitetului executiv al sfatului popular (deoarece sînt deputat și vicepreședinte al sfatului), primul și cel mai important gând al meu este mereu acela de a contribui la desfășurarea muncii de educație pe toate planurile, în cele mai bune condiții. Între altele, am reușit să repunem pe picioare vechiul și tradiționalul cor bărbătesc din Avrig, adevărată mîndrie a căminului cultural din localitate. De asemenea, am înființat, tot în cadrul căminului cultural, o echipă de dansuri și una de fluierași, cu un repertoriu folcloric local, aproape necunoscut și de o mare valoare estetică. Convingerea noastră este că folosind comorile spirituale ale poporului nostru în cadrul opere educative pe care o desfășurăm, strădania noastră duce la rezultate din cele mai frumoase și durabile.

Viața culturală din Avrig a luat o astfel de amploare, încît clădirea căminului, cu sala sa de spectacole și de cinema, nu mai corespunde exigențelor și cerințelor de azi. Sînt necesare, între altele, construirea unui palat cultural și aducerea unui aparat de proiecție pentru filme panoramice.

Răspunzînd anchetei noastre, doctorul *Nicolae Beu* ne-a spus:

— Ca medic, evident că am și o activitate susținută în domeniul educației. Nu amintesc de obligațiile profesionale cum ar fi lecțiile de igienă pe care le predau la liceu, nici de vizitele pe care sînt dator să le fac în familiile cu copii sub vîrsta de un an, ci de munca educativă chemat să o duc în cadrul căminului cultural și al centrului local de radioficare. Aci țin de regulă conferințe educative pe temele igienei și creșterii copiilor. Deseori am vorbit, sub forma unor recenzii, și despre apariția unor broșuri de popularizare a problemelor de educație sanitară, deși, ca să fac o remarcă negativă, este de mirare că aceste broșuri, apărute în tiraje de masă, nu vin în număr suficient la librăria din comuna noastră.

Biblioteca *Elena Hoandră* ne-a declarat:

— Sînt de 9 ani bibliotecară în comuna Avrig, răsîmp în care pot spune că am ajuns să cunosc fiecare familie din sat. Avem în bibliotecă peste 12000 de volume. Anual, cifra cititorilor trece de 1400, majoritatea tineri, care citesc aproape 15 mii de volume și peste 3000 ziare și reviste. Biblioteca noastră este unul dintre locurile cele mai frecventate din sat și este o adevărată plăcere să vezi numeroși cetățeni intrînd și cercetînd rafturile cu cărți sau venind la manifestările organizate în cadrul bibliotecii. În acești 9 ani, sub ochii mei au crescut tineri pasionați ai cărții care au găsit în cultură cel mai frumos vis al vieții lor. Iată câteva exemple: muncitorul *Vasile Savu* de la Uzina

Mirșa este azi bacalaureat; Gh. Blănaru, muncitor la Fabrica Sticla, este de asemenea bacalaureat; tractoristul C. Bușe de la C.A.P. Avrig a devenit elev la cursul seral de liceu, iar Elena Sirghie, fiică de țărani cooperatori, azi factor poștal, este și elevă la liceul seral în clasa a 9-a. Amintesc numele lor, deoarece ei sînt și azi printre cei mai însetați cititori, printre cei mai buni și credincioși prieteni ai bibliotecii. Inutil să mai pomenesc cît de important este rolul cărții, la bibliotecii publice în desfășurarea opere de educație, dar nu pot încheia fără să pomenesc, din șirul numeroaselor întîmplări trăite și observate de mine ca bibliotecară, măcar una care m-a impresionat în mod deosebit: Iuliu Dan, în vîrstă de 66 ani, locuitor în satul Bradu, n-a pregetat să vină în toiu iernii pe viscol, drum de 4 km, ca să ia cărți cu desaga de la bibliotecă.

— Desigur că și redacția centrului de radioficare este chemată să aducă un aport însemnat la opera de educație a populației din comună, ne-a relatat *Emilia Calciu*, responsabilă acestui centru. Emisiuni cum sînt „mesele rotunde”, interviurile, conferințele pe teme de etică și de comportare în societate, pe tema relațiilor dintre școală și familie, se bucură îndeobște de cel

mai mare succes și ascultătorii înșiși ne sugerează fie repetarea lor, fie atacarea unor probleme noi și care îi interesează. Evident, ținem seama de sugestiile lor. Absolut toți intelectualii din comună, de cîte ori sînt solicitați să colaboreze cu noi, o fac cu tragere de inimă, cu seriozitate și cu pasiune. Deși nu locuiesc în Avrig decît de doi ani, mă simt legat de această localitate și de oamenii ei minunați.

Profesorul *Ioan Sas*, directorul căminului cultural din Avrig, ne-a spus:

— Lucrez la cămin din 1961, an cînd am venit pentru prima oară în Avrig. Ar trebui să ocup mult spațiu chiar și numai pentru a înșirui titlurile conferințelor, meselor rotunde, proceselor literare și expunerilor organizate în căminul cultural. Prin ritmicitatea lor, prin valoarea lor educativă, ca și prin bogatele lor resurse informative, ele constituie un adevărat program de universitate populară. Dacă mai amintim faptul că la ele participă sute de oameni, este ușor de înțeles ce ecou profund exercită în lumea satului. M-au atras îndeosebi folclorul muzical și coregrafic, obiceiurile tradiționale. Interesul meu pentru aceste comori ale geniului popular s-a materializat în cu-

legeri folclorice, în montarea unui moment coregrafic „Nuntă țărănească”, ce s-a bucurat de succes în rîndul spectatorilor localnici, mîndri să-și vadă obiceiurile tradiționale prezentate într-un spectacol artistic. Cu toate succesele noastre, nu trebuie să uităm un lucru: că formațiile noastre muzical-coregrafice s-au prezentat în concursul al VIII-lea la un nivel mai scăzut decît în trecut. Nu avem nici o formație promovată în faza regională. Rămînem deci deficițari la capitolul calitate.

Din păcate, interlocutorii noștri ne-au vorbit mai puțin despre sprijinul dat cooperativei agricole din comună. Sînt necesare mai multe manifestări pe tema consolidării economice a C.A.P., a mobilizării membrilor cooperatori la lucrul în ferme și îndeosebi pe țara, fiindcă în campaniile de vîrf această unitate duce lipsă de brațe de muncă. Grijă pentru sporirea avutului obștesc și a veniturilor trebuie cultivată mai stăruitor de căminul cultural, de bibliotecă și de centrul de radioficare.

Ultimul avrigean căruia ne-am adresat a fost tovarășul *Vasile Cernea*, președintele comitetului executiv al sfatului popular comunal. De la dînsul, am aflat, în consens deplin cu dorința noastră, cîteva visuri de viitor. Iată-le:

— Năzuim să construim în anii viitori o nouă clădire de școală, un palat cultural, iar în casa în care s-a născut Gheorghe Lazăr să amenajăm un muzeu de artă populară locală (țesături, îmbrăcăminte, unelte de muncă, mobilier, ceramică etc.). Dorim ca Avrigul să meargă cu pași repezi spre oraș, spre condiția de viață citadină, în sensul că visăm să-l vedem tot mai frumos și mai bogat.

Prezența unui număr atât de mare de intelectuali în comună, creșterea unor noi generații de tineri avrigeni care se îndreaptă masiv spre școli medii, școli tehnice și universități, ca și dorința lor de a reveni apoi ca să lucreze în comuna natală, iată condiții optime pentru înflorirea Avrigului. Evident, elementul primordial rămîne ajutorul substanțial dat în permanență de către statul nostru socialist, condițiile minunate create pentru înflorirea vieții materiale și spirituale a poporului nostru.

PETRU VINTILA

(Urmare din pag. 1)

rea acestuia se nasc și sărbătorile culorii. De la *Emilia Marica* știu să pună horă de bujori pe margine, iar cîmpul dinăuntru să-l înflorească cu mărgăritare și caprine; de la ea știu să așeze, aplecate, ca bătute de vînt, frunzele, să înfrățească în dulce înțelegerile culorile — și roșul, și albastrul, și verdele lingă o brazul neîntinat al albului. Iar *Emilia Marica* știe de la străbunele ei și așa se continuă lanțul acesta de har și iubire, pînă spre ziua de miine, unde-l vor duce fetișcanele care-i sînt azi ucenice. Și cele care-i vor fi miine, căci toam-

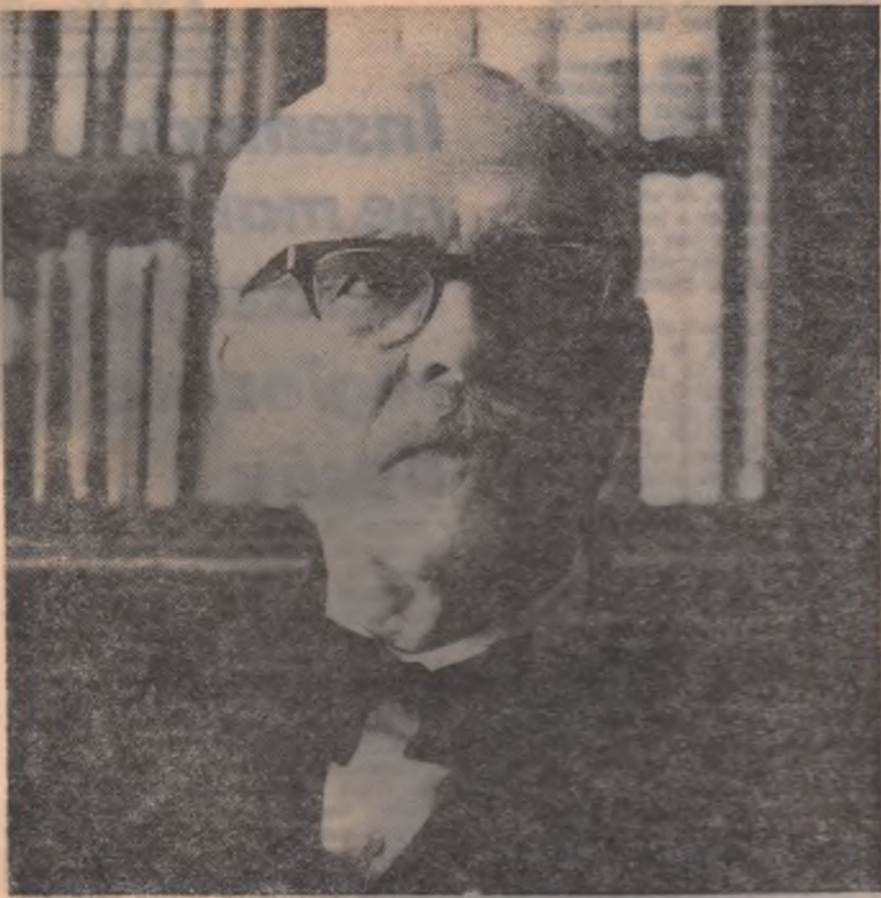
na acestui an va număra, pe lingă roadele bogate ale cîmpului, și rodul înzecit al dragostei pentru arta de țesătoare, semănat cu răbdare și apostolat de cele mai vechi dintre slujitoarele ei. O sută vor fi perechile de brațe care vor răsădi grădinile ferme-cate ale scoarțelor oltenesci.

Omul vede și prețuiește, fiindcă în covorul oltenesc se întilnește cu plaiul de acasă, cu floarea pe care el sau tatăl său a rupt-o și a ținut-o între dinți într-o după-amiază fierbinte; fiindcă în covorul oltenesc se întilnește cu ceilalți, cu cei de demult și dintotdeauna, cu sufletul înflorit al neamului său.

COVOR OLTENESC

A murit patriarhul scrisului românesc. A murit Tudor Arghezi, care mai bine de șapte zeci de ani a trudit pe ogorul literelor române, aducând cu harul său una din cele mai valoroase contribuții la dezvoltarea literaturii noastre, la îmbogățirea tezaurului limbii noastre românești.

Acum patruzeci de ani, avea să publice primul său volum de versuri. În fruntea acestui volum, se afla o poezie, care era de fapt un act de moștenire. Poezia se cheamă „Testament”.

**Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decit un nume adunat pe-o carte.**

Și conștient de drumul anevoios, dar mereu în suș, al scrisului, în modestia sa care l-a caracterizat întreaga-i viață el scria :

Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

Numai că opera literară lăsată nouă moștenire de acela care ne-a părăsit este o treaptă care ne apropie de culmile cele mai înalte nu numai

ale literaturii naționale, ci și de cele mai înalte piscuri ale literaturii universale.

A murit Tudor Arghezi. Nici nu ne vine să credem. Nu s-au împlinit încă două luni de când a fost sărbătorit cu prilejul împlinirii a optzeci și șapte de ani de viață. La o asemenea vîrstă, Arghezi dădea dovada unei tinereți fără bătrînete, publicînd săptămînal, cu o regularitate aproape matematică poezii, tablete și însemnări, pline de prospețime, de gingașie, de frumusețe. Adevărate bijuterii. Am fost de față la acea sărbătoare. Casa era plină de tineret. Poeți, scriitori, redactori și editori de carte, actori care-l îndrăgiseră și-i spuneau cu talent și dăruire versurile la recitaluri și la radio. Și toți ar fi vrut să-l înveselească, să-i alunge gândurile care-l urmăreau, în ultimul timp, gânduri care l-au făcut să scrie nu de mult acea poezie intitulată : „Tie, căreia”.

**M-am întilnit prin casă
Cu-o umbră vapoasă
De cînd pierși, mi te-arătai intii.
Măcar ca umbră, rogu-mă, rămii.**

Era trist, vorbea puțin și se uita în gol, undeva departe. Apoi într-un răstimp a rostit :

— Și totuși, la sărbătoarea asta, lipsește cineva... S-a făcut liniște, și toți de față ar fi vrut să n-audă aceste cuvinte...

N-am socotit, ca în puținele rînduri de mai jos să însălez tot ceea ce a însemnat și va însemna Tudor Arghezi pentru literatura noastră națională. Și cu atât mai puțin pentru cea universală. Un singur lucru aș vrea totuși să rămînă încrustat adînc pe pagina umedă de lacrimi. Acela că Arghezi, pe linia marilor scriitori și cărturari români, a păstrat de-a lungul întregii sale vieți o mare dragoste, o imensă prețuire pentru popor, pe care, ca și Sadoveanu, îl considera drept părintele său literar.

Într-un Cuvînt rostit la Radio, acum doi ani, Arghezi spunea :

„În tinerețe, în fruntea tuturor vînturilor în rîspăr și în bătaia grindinei negre, m-am înghesuit, fără invitație oficială, — dimpotrivă — să iau parte la nunta Poeziei cu Pămîntul”.

La nunta asta, care a durat pentru dînsul mai bine de șapte decenii, el n-a fost un mosafir oarecare. El a fost unul din nunii cei mari. Dacă nu și cel mai mare. Căci, aducîndu-mi mereu aminte de ceea ce credea el despre poezie, despre literatură, nu mă pot stăpîni să nu-i aștern aici, din vorbele :

„Cel care potrivește cuvintele mai bine decît scriitorul e plugarul anonim. Îngenunchiat cu el, pe brazdă, scriitorul încearcă să zmulgă, din pămîntul tăcut, rădăcinile graiurilor țărănești, să le adune, și suflînd în el o fărîmă de har, dacă-l are, să le facă literatură”.

Poet național, și-a iubit poporul și Patria, închinîndu-le toată puterea lui de muncă, tot talentul și toată dragostea sa. Se bucura nu de mult „că limba noastră și fama României a trecut Carpații, peste multe hotare, pînă departe, foarte departe, izbîndă a hărniciei stăruitoare și a optimismului național”.

La sfîrșitul acestor rînduri stau și mă întreb dacă a murit acela care a dat atîta strălucire scrisului nostru românesc ?

Și încep să mă indoiesc de moartea postului. Nici măcar nu mă mai indoiesc. Pentru că dincolo de această viață trecătoare, poezia, scrisul lui Tudor Arghezi va rămîne peste veacuri. Va fi precum scrisese el în „Înviere” :

**Pămîntul se-așternu peste făptură
Clipă cu clipă, neînduplecat.
Nemuritoare-n cripta lor obscură
Tiparele statuii s-au păstrat.**

CONSTANTIN PRISNEA

Pagini din trecut

Bărăganul

Șes drept, adînc și larg, cuvîntul cuprinde pusta întregă și simți la marginea lui Dunărea și Marea. Cîmpul de lut și cîmpia de apă, două pustielăși : o singurătate încremenită și un deluviu frămîntat.

În noaptea caldă, vocea de tăcere a Bărăganului se urzește din creșterea paiului cu șapte noduri, din coacerea, bob cu bob, a griului, care îmbracă pămîntul flocos cu zimți și spice, ca o holdă de săgeți. Atîtea lăcuste minuscule cu ochii mari în coifuri tari, strînse în platoșe pe măsură și în pulpane negre de metal, cite fire de săcară se îmbulzesc să ajungă din luminile lunii un reflex, stau de pază și șoptesc. Lăcustele țarinei noastre, blînde ca vrăbiile, credincioase durerilor din pămînt și aer și fericirilor din ceasul bun, așteptat.

Copilăresc, gîndul face lumi printre tulpini, pune cîrțile să iasă în vileag melcii să-i ciupească, dă drumul scarabeilor pintenogi, cu cornul în frunte, să zboare adormiți, lovindu-se de geamurile lunii, scoate din găuri poponeștii oprîți în loc ca niște inspirați, pinguinii fără aripi ai șesului fierbinte. Și pe cînd iepurii se joacă de-a leapșa și gîngăniile de-a capra, sărînd avîntate, cele care se reped peste cele care s-au pitit gheboase, trece sfîntul citeodată, purtat repede în cele patru părți ale cîmpiei de vînt.

Porumburile înalte au pus ciucuri la cirji, caiere de mustață și făcălii la știuleți, încercînd în fiecă an să dea cilful de mătase, pe care îl visează mîrgăritarele bătute pe giuvaerul unui ciucălău.

În monotonia gravă și dumnezeiască a Bărăganului, s-a ivit nevoia unui nume sprinten și a unei închipuiri zvicnitoare și plugării, obosiți de nemărginire, culcași în arșiță și

copleșiți de lespede pămîntului, au sărit din așternut și i-au zis Ciulnița, unui pămînt din ținutul marelui deșert.

— Ciulnița : 15 minute !

Călătorii s-au trezit ca la chemarea din noaptea, a unei căprioare, care vine cu un urciur de apă rece, purtat pe creștetul capului, între coarne. Ciulnița ! nume frumos de fată frumoasă E creasta porumbului, ca o horbotă ușoară ; e șuierul tăiat în rîspăr de foaia lui verde încovoiată ; e înșinarea holdelor sunată din răscolirea prin hectare a ecoului talazelor mării departe.

Streășina gării trasă peste orologiu, întunecă întunericul nopții, compact pe peron. Un muncitor străin cu coasa strînsă și cu sacul în spinare stă în picioare cu o felie de slănină așternută pe o felie de piine, între degetul mare și cîchic. Foamea lui a găsit în ospătăria gării cea mai ieftină gustare. Ea vine din Ardeal să secere și să cosească Bărăganul, sub înfățișarea zdrenfuroasă a unui ungurean înalt, care trebuie să aibă ochii albaștri, cu chimărul cit un corset și cu pălăria cit o capsulă de sticlă de vin. Cosașul stă de vorbă cu ciinele, care se uită fîntă în ochii lui prin întuneric și la briceagul lui de pe felia de piine. Vorba ardelenescă e înțeleasă pe Bărăgan de ciinele ialomițean și pribegia lor, a amindorura, îi face prietenoși.

— Ține un darab și tu, spune cosașul, retezînd o dată din piine și slăni, simetric și proporțional, un dumatic. Că am puțin și eu. Dacă o da Dumnezeu bucate multe, o să-ți mai dea batia și țite. Zi bodaproste.

1928

TESTAMENT

**Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decit un nume adunat pe-o carte,
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei pînă la tine,
Prin ripi și gropi adînci,
Suite de bătrîni mei pe brînci,
Și care, tinăr, să le urci te-așteaptă,
Cartea mea-i fiule o treaptă.**

**Așează-o cu credință căpătii.
Ea e hrîsoțul vostru cel dintii,
Al robilor cu sarcinile, pline
De osemintele vărsate-n minc.**

**Ca să schimbăm, acum, întia oară,
Sapa-n condei și brazda-n călimară,
Bătrîni-au adunat, printre plăvani,
Sadoarea muncii sutelor de ani,
Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am ivit cuvinte potrivite
Și leagăne urmașilor stăpîni,
Și, frămîntate mii de săptămîni,
Le-am prefăcut în versuri și-n icoane.
Făcuți din zdrențe muguri și coroane.
Veninul strîns l-am presehimbat în miere,
Lăsînd întregă dulcea lui putere.**

**Am luat ocară, și torcînd ușure
Am pus-o cînd să-mbie, cînd să-njure.
Am luat cenușa morților din vatră
Și am făcut-o Dumnezeu de piatră.
Hotar înalt, cu două lumi pe poale,
Păzînd în piscul datoriei tale.**

**Durerea noastră surdă și amară
O grămădiș pe-o singură vioară,
Pe care ascultînd-o a jucat
Stăpînul, ca un țap înjunghiat.
Din bube, mucegaiuri și noroi
Iscat-am frumuseți și prefuri noi.
Biciul răbdat se-ntoarce în cuvinte
Și izbăvește-ncet pedepsitor
Odrasla vie-a crimei tuturor.
E-ndreptățirea ramurei obscure
Ieșită la lumină din pădure
Și dînd în vîrf, ca un ciorchin de negi,
Rodul durerii de vecii întregi.**

**Întînsă leneșă pe canapea,
Domnița suferă în cartea mea.
Slova de foc și slova făurită
Împărechiate-n carte se mărită,
Ca fierul cald îmbrățișat în clește.
Robul a scris-o, Domnul o citește,
Făr-a cunoaște că-n adîncul ei
Zace minia bunilor mei.**

MĂȘINILE ELIBERĂTOARE

În toată țara, pe dealuri și pe șes, cimpul este cutureiat de combine, de camioane, de tractoare, de mașini de balotat paie, de parcă niște ciudate ființe mitologice, colorate în fel și chip, ar fi cucerit pământul. Peste tot, mașini, mașini, tot felul de mașini. Și toate sînt puternice, merg repede și cu spor. Sînt harnice.

Treci cu automobilul, să zicem, pe șoseaua București-Constanța, în ziua de luni. Cîț vezi cu ochii, de-o parte și de alta, coline și văi aurite de griu copt. Te întorci simbătă. Între timp, în câteva zile, întinderi imense au fost secerate, treierate, paie făcute baloturi, și printre ele umblă deja tractoarele la arat.

Te întrebi: Cînd? Cum?

Pare de necrezut. Mai ales pentru cei din generațiile de dinainte de 23 August 1944, care au apucat cumplită muncă de vară a țărănilor și țărăncelor.

Vezi cu ochii cum mașinile au eliberat țărănimea de robia și greutățile înspăimîntătoare ale muncilor de odinioară: în luna lui cupor, pe o căldură de 39 de grade, milioa-

ne de țărânci stăteau indoite din șale, cu arșița soarelui în spate, secerînd din zori și pînă-n noapte. Urma căratul la arii care dura săptămîni, apoi treieratul, — într-o vreme cu caii care se învîrteau în soare, dînd din cap ca să se apere de muște, în jurul unui stîlp, împleticînd în picioare paie, — mai apoi, rareori cu mașinile de treierat pentru mersul căroră 30—40 de oameni trudeau într-un praf înfiorător care ustura pielea ca o arsură. Apoi aratul cu plug tras în genere de doi cai; un du-te vino greu, istovitor prin miriști cu curpeni de mure sau coceni de porumb... O muncă de dimensiuni uriașe la care luau parte de-a valma milioane de oameni și milioane de vite, timp de săptămîni și luni întregi.

Munca era grea, ca de ocași și sporul era zgîrcit. Munca de strîngere a recoltelor de vară era un chin silnic ca o robie.

E bine să ne-aducem aminte de acele munci neomenite. E bine să-și aducă aminte și țărăni mai în vîrstă și să o spună și feciorilor care nu le-au cunoscut.

Iată, deodată, în cîțiva ani, țărănimea eliberată de acest blestem al unei munci nesăbuite.

Cine a realizat această minune? Mina, hărnicia și priceperea clasei muncitoare care a fabricat mașinile, și aceste mașini care lucrează în locul omului, mai repede și mai bine, înlocuind una singură — cum ar fi o combină — munca de altădată a zeci de oameni timp de o lună. Munca întregii țărâni a fost nespul de ușurată, și pe de altă parte rodul a sporit ca niciodată. Binecuvîntate mașini.

Ceea ce am observat și spuneam mai sus, mi-a trecut de multe ori pe dinaintea ochilor și, pe de altă parte, știu că așa trebuia să fie și totuși, în fiecare vară cînd trec prin cimpul cu griu și miriști, nu pot să nu mă minunez de ceea ce s-a realizat pentru eliberarea țărănilor de cele mai istovitoare munci. Fiecare mașină mi se pare a avea ceva de poveste, de basm cu zmei și forțe supranaturale.

Iată, demonstrată, pe tot întinsul țării, de la Satu-Mare pînă la Ovidiu, de la Dorohoi la Turnu-Severin, ce înseamnă alianța clasei muncitoare cu țărănimea și care sînt binefacerile ei. Cînd exprimi doar această idee, justetea ei îți apare de netăgăduit, dar mai convingătoare este aplicarea pe teren, ceea ce vezi cu ochii și masori cu gîndul.

Mașina realizează cea de-a doua eliberare a țărânimii, și de această dată datorită tot clasei muncitoare, partidului.

Slavă vouă, mașini eliberatoare!

DEMOSTENE BOTEZ

A V-a Bială
de artă populară

Însemnări pe marginea expoziției regionale Bacău

Sălile muzeului de artă din Bacău cunosc în ultimele zile un flux continuu de vizitatori. Organizarea fazei regionale a celei de a IV-a Biale de artă populară s-a transformat într-o veritabilă invitație la întîlnirea cu geniul artistic popular, cu cele mai reprezentative creații (textile, ceramică, împletituri, sculpturi în lemn și piatră etc.), din cele patru zone folclorice (Neamț, Siret și Bistrița, Bacău).

Expoziția din acest an se prezintă la un nivel superior față de cele precedente. Numărul participanților la această confruntare a creatorilor țărâni din comunele și satele băcăoane a crescut simțitor (circa 3500). A crescut evident și preocuparea pentru valorificarea și promovarea celor mai reprezentative lucrări pe zonă, comisiile de selecționare avînd ca principal criteriu valoarea artistică, autentică, specificul local.

Textilele ocupă locul preponderent în expoziție. Predomină covoarele și macetele din zona Neamț, costumele bărbătești și femeiești, traistele și ștergarele din toate celelalte zone. Se evidențiază dintre acestea, prin armonia culorilor, a croielii și cusăturilor înflorate, costumele femeiești de Hangu, sumanele de Ghindăoani cu o vechime între 150—180 ani și costumele ciangăiești de Faraoni. Un loc aparte îl ocupă covoarele executate de elevii secției textile a Școlii populare de artă din Bacău, care, preluînd vechi motive naționale locale, printr-o stilizare originală, fără ostentație, însușează o frumoasă suită de ritmuri și armonii coloristice.

Între cele 400 exponate, se impune prin monumentalitate și finețea execuției impresionantul complex de sculpturi în lemn, de mărime naturală, semnat de elevii clasei de sculptură a școlii populare de artă, clasă ce funcționează în comuna Grumăzești, sub conducerea bătrînului țaran M. Croitoru. Acest complex de sculpturi este compus dintr-un cerdac și un portal susținut de puternice coloane împodobite cu motive geometrice și zoomorfe specifice zonei Neamț, toate lucrate din stejar. De proporție mai redusă, o adevărată dantelărie în lemn este și fațada de casă din Vinătorii Tîrgul Neamțului, executată de C. Mihai.

În arta prelucrării lemnului se mai detașează ca buni meșteșugari Mihai Oprea din Blăgești, prezent în faza regională a bialei cu un set de linguri și polonice migălos sculptate, precum și Grigore I. Manole din Grumăzești, în vîrstă de 72 de ani, care semnează actual de naștere a două lăzi de zestre, executate în stilul specific mijlocului secolului al XIX-lea.

Creații colective, cu valoare generalizatoare, de o expresivitate rară, adevărată chintesență a vitalității, inventivității și stilului optimist popular, sînt cele 24 măști de Oglînză și Tîrpești, folosite cu prilejul sărbătorilor de iarnă. Babe, Moși, Uriți, Speriați, iată doar cîteva tipuri caracterologice reprezentate de aceste măști, care adîncesc și susțin culoarea specifică a expoziției, dîndu-i un plus de originalitate.

În general, se poate vorbi de o reușită a acestei expoziții. Totuși, față de posibilitățile unei regiuni alit de bogate în folclor divers, nivelul ei putea fi și mai ridicat, dacă toate zonele ar fi fost la fel de bine reprezentate. Actuala fază regională a bialei de la Bacău este covîrșită de zona Neamț (în proporție de 62 la sută), celelalte trei zone fiind prezente palid, cu exponate puține și nesemnificative uneori. De asemenea și speciile artistice sînt neuniform repartizate. Ceramica coexistă doar prin farfuriile — de altfel frumoase și cu gust executate — semnate de Aron Ciobanu din Alenciș — Bacău. Lipsesc prelucrările tradiționale din os și metal (fier, aramă etc.). Sînt puține exponate din străvechea artă a pielăriei, lipsesc obiectele din lemn pirolăvat și din scoarța de copac, țesăturile din pîr de capră, împletiturile artistice din paie, papură sau pînuși, specifice zonei Siretului.

De toate aceste lacune Casa regională a creației populare din Bacău și comitetul pentru artă vor trebui să țină seama pentru viitoare confruntări pe țară ale artiștilor amatori, purtătorii artei folclorice băcăoane.

IRIMIE STRAUȚ

DE CE SE TĂRĂGĂNEAZĂ LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚII?

În raionul Botoșani din cele 111 construcții agrozootehnice ce trebuiau construite în acest an de către cooperativele agricole numai 25 au fost terminate, 13 sînt în lucru, din care două aproape de finisaj. Restul de 73 se află încă în... dosare. Rezultate bune în realizarea obiectivelor de construcții au obținut cooperativele agricole de producție din Bucecea, Dumbrăveni, Vlădeni și Lunca.

După cum se vede, exemplele bune sînt puține. Ele dovedesc însă că acolo unde conducerile C.A.P. s-au preocupat de asigurarea materialelor, de folosirea resurselor locale, de buna repartizare a oamenilor, există și construcții. Unde nu...

Cooperativa agricolă din Corni, bunăoară, și-a planificat pentru anul acesta cîteva construcții „absolut necesare”. Însă între planificarea și realizarea există o diferență, destul de mare, după cum constată acum, cu amărăciune, tovarășii din consiliul de conducere. „Nu-i chiar așa de simplu de realizat o construcție agrozootehnică — spun acum dum-

nealor. Se cer investiții, materiale, oameni pricepuți în brigada de construcții”. Adevărat. Trebuie. De toate trebuie. Dar cine spune că o construcție se face din nimic? Comuna se află pe malul rîului Siret. Posibilitate de aprovizionare cu balastru există deci. Nimeni însă nu-l vede. Mai mult: Uniunea raională a cooperativei agricole de producție

CARNET ECONOMIC

Botoșani a fost nevoită să redistribuie de la C.A.P. Corni 50 de tone de ciment la alte unități deficitare la acest capitol, pentru simplul motiv că aici, adică la Corni, nu s-a început nici una din construcțiile planificate. Cine-i de vină de această situație dacă nu conducerea cooperativei?

Situații asemănătoare pot fi întîlnite și la cooperativele din Călă-

rași, Pleșani, Bălușeni, Poiana. „Nu avem balastru pentru fundații — se spune. Apele sînt prea rezezi ca să-l putem scoate...” Iată motivul pentru care nu au fost începute lucrările la majoritatea construcțiilor planificate în cooperativele agricole din raionul Botoșani.

Pe de altă parte s-ar cuveni ca Uniunea raională a cooperativei agricole de producție Botoșani să acorde mai multă atenție cererilor adresate de către cooperativele agricole din acest raion. Recomandarea este valabilă și pentru Uniunea regională avînd în vedere celelalte raioane ale regiunii unde probabil mai sînt situații asemănătoare. Pentru că, în afară de cele amintite, multe cooperative duc lipsă de materiale pentru instalații electrice, sanitare, canalizare (brutării, sector zootehnic) deși cereri de repartiții s-au făcut la timp.

IOAN SAFIR

VRANCEA

LEGENDĂ ȘI ADEVĂR

Legenda legendelor

Când am intrat pe poarta Vrancei ni s-a părut că o vedem pe baba Vrincioaia. Straturile de gresie de pe prunduri erau zbirciturile chipului său, pădurile de molift și fag, părul, apele Putnei și Zăbalei, lacrimile cu care și-a plins mezinul. Legenda stăruie de veacuri și dintre toate legendele Vrancei, aceasta este cea mai frumoasă.

La stînga sînt munții, la dreapta sînt munții, pe mijloc susurînd, ca-n vremea lui Ștefan, apa de cleștar a Putnei. Pe aici a colindat el fără nădejde, după ce i-a fost oastea risipită. Dar scris era ca pe pămîntul strămoșesc să nu cunoască înfrîngerea. Întimplarea i-a scos-o în cale pe Vrincioaia, iar la cîntările ei de tulnic au răspuns ciobanii cu mile. Pesemne că nici Măria Sa n-a bănuț cită putere și vitejie ascund munții Moldovei sale.

Chipul Vrincioaiei îl reproduce natura vrinceană. Chipul femeii acesteia, înțelepte și viteze, îl reproduc femeile vrincene de azi. Ciobanii lui Ștefan erau puternici ca urșii și îndrăzneți. Cu ce-ar fi mai prejos vrincenii de acum, care au pătruns înarmați cu mașini, în inima codrilor, doborînd copacii bătrîni și lăsînd în urma lor altă pădure tînăra? Cu aceasta ne aflăm în zona unde legenda și adevărul se întrepătrund.

Șapte munți își înalță capetele în Vrancea și ei sînt, în fabuloasa fan- tezie populară, cei șapte fii ai Vrincioaiei. Șapte sate le poartă numele: Bodești (Bodea), Birsești (Bîrsan), Spinești, Negriștești, Spulber, Nistorești, Paltin. Vrinceanul are o anume demnitate, bazată pe faptul că-i păstrător de comori: un trecut îndepărtat și eroic, cîntecele, poveștile, portul.

— De cînd sinteți tataie pe pămîntul ăsta? îl întreb pe un bătrîn din Năruja. Moșul avea țări și căciulă rotundă peste pletele-i albe. Dacă ați fi făcut dumneavoastră în clipa aceea abstracție de timp, puteați jura că a înviat un dac de pe columbă.

— De cînd lumea sîntem...
...La locul Dumbrava din Birsești, acolo unde-i leagănul legendei Vrancei, s-a găsit în scorbura unui copac putrezit un tezaur de monezi dacice.
...Pe teritoriul Vidrei, a fost descoperit un mormînt străvechi, iar în el niște oseminte. La oasele miinii s-a găsit un inel de aur împletit în trei șuvițe. Omul aparținea unui trib getico-tracic.

...Ptolomeu indică în regiunea de munte a Putnei o așezare dacică foarte veche, cu numele Ramidava. Aceasta este Vrancea.

...O scrisoare din 1234 a papei Grigore al IX-lea către Bela, principe ungur, spune: „În episcopatul Cumanilor, (înființat în regiunea Vrancei după stabilizarea și trecerea acestora la catolicism) — sînt, după cite aflăm, niște popoare care se numesc Valahii, care deși se socotesc creștini, disprețuiesc biserica romană... În document se mai spune că valahii erau atît de influenți, încît făceau prozeliti între catolici.

...Într-o scrisoare se pomenește cum Toma, feciorul Magdei Petrașcu, vinde lui Nicolae al lui Gheorghe Stolnicu, a treia parte din Voloșcani, dreptul mamei sale, vînzare făcută în prezența mai multor oameni buni din părțile locului ca: Bădil ot Vizăuți, Ion Bu-

cate Direpte ot Vidra, Platon ot Cruciați.

— De cînd sinteți tataie pe pămîntul ăsta?

— De cînd lumea.
La Vidra există un monument al eroilor cu o istorie zguduitoare, dăltuită în marmură în puține cuvinte. În timpul primului război mondial, patru vrinceni de baștină, arătîndu-se mai întii de încredere nemților, au scos pe furis, purtîndu-i prin locuri ascunse, pe oștenii români prinși în încercuire. Descoperiți în cele din urmă cei patru au fost duși la Focșani și împușcați după o judecată scurtă. Unul din ei, Macovei, a mai apucat să-și scrie testamentul pe un ceaslov. Urmașii lor spun că au murit senini, fără să se plîngă. Își apăraseră pămîntul și istoria și obiceiurile și aveau cugetul împăcat. Dacă de la ei am porni înapoi din tată-n fiu, am da peste ciobanii Vrincioaiei sau peste Bucur haiducul.

Balta Colacului

Am văzut o nărujanță privind de pe malul înalt al Zăbalei, dincolo peste apă, într-o atitudine de vrajă și a-dîncă visare. Am ocolit departe să n-o tulburăm, dar a doua zi am întilnit-o la uscătoria de legume din Vidra. Aici muncea ca sortatoare, alegînd foile de legume cu mișcări iuți de furnică și umplînd sacii de polietilen care urmau să ia drumul țărilor nordice. Dar acolo visa ca fata din legenda Călinei, arsă de dorul lui Drăgulin.

Există un loc denumit Balta Colacului, unde Putna taie în două dealul Răcoreanului, îl taie printr-o minune în loc să-l ocolească. Dar dacă n-ar exista minuni în Vrancea, n-ar fi nici legende. Și Vrancea fără legende n-ar mai fi Vrancea. Se spune că flăcăul, s-a apucat, la cererea tatălui fetei, să despice cu tîrnăcopul dealul în două. Iar fata îl aștepta cu ochii în zare, să isprăvească o dată și să vină s-o ia, întocmai ca nărujanca mea.

Pe prundul apelor nu se poate merge decît anevoie, din cauza bolovănișului. Dar secole în șir singurul drum care i-a legat de restul lumii a fost vadul apei. Prin ape respira Vrancea. Oamenii porneau prin vad cu căruța cu bușteni într-o lungă și aventuroasă expediție care ținea patru zile. Piața Focșanilor îl primea rece, cu legi neîndurătoare. Parcă sta cineva să socotească cit a pătimit Mocanu ca să-și aducă lemnele și cașul la tîrg.

Drumurile au fost prima și cea mai îndrăzneată construcție din Țara Vrancei. Ele au tăiat obcinele de-a curmezișul și actul acesta al constructorilor moderni de drumuri a reînviat de fiecare dată figura de poveste a lui Drăgulin, feciorul de la Balta Colacului. Au apărut grederile și grelele mașini rutiere, a apărut dinamita și munții au repercutat ecoul pușcăturilor care înlăturau piedicile. A existat de la facerea lumii în Vrancea o rețea hidrografică, dar numai de cîțiva ani există și una rutieră, care a făcut racordul Vrancei la civilizație. Pe drumuri circulă, ajungînd în Spulber, Bodești și Spinești, izolate pînă nu de mult, roțile cu filme noi, pachetele cu cărți

noi, brigăzile științifice, echipe artistice aflate în turneu.

Un drum pornește pe Zăbala în sus, spre inima Vrancei, pînă la Căldări; altul pe valea Nărujei, pînă la izvoarele Zăbalei; altul pe valea Putnei, bifurcîndu-se la Lepșa, pentru a face pe la Oituz legătura cu Bacăul; altul urmează valea Mărului urcînd spre Transilvania.

Cerbul cu părul de aur

Dintr-un bunget de pădure a sărit un cerb. A ajuns la marginea șoselei și tindea să ne taie calea, dar s-a oprit și a întors capul, cu ochii umezi, cu nări fremătătoare, urmărind mașina.

ghe Desagă, mecanici de funicular, au fost ciobani.

— Mă, voi unde tăiați mai crește? — l-a întrebat pe unul din ei moșusău.

— Păi crește, taică, fiindcă tăiem după „amenajamentul silvic”.

— Aud? Ce-i aia? N-au de unde să știe bătrîni. Înainte nu era lege, iar codul silvic făcut de stăpînire era o batjocură. „Amenajamentul” arată ce trebuie făcut de la însămințarea pădurii pînă la exploatarea ei. Am fost în parcelele însămințate.

— Am pus peste tot molid, pin și brad, spune inginerul Alexandrescu. Peste 80 de ani e numai bun de tăiat.

Copil cu caprele pe valea Zăbalei.

Era un cerb falnic, cu părul arămiu ca aurul vechi. N-o fi fost cerbul de aur al baciului Ștefanache Mereuță, cel care a răspîndit — cît timp a trăit — povestea asta în toată Vrancea? Cică cerbul hălăduia în voie pe ponoare, iubit și ocrotit de oameni. Mai apoi a început aici jaful pădurilor de către societățile străine (una se chema „The Putna Forest”). Au venit nemeșii unguri și moșierii români, care pe un pol de parale cumpărau un drept de munte pe care-l brăcuiau.

Zic oamenii că, speriat, cerbul cu părul de aur a dispărut fără urme.

Bunul plac, devălmășia, concurența au măcinat pădurile Vrancei. Pe versanții munților au rămas, în urma exploatarei nesăbuite, mari pecingini căroro oamenii le-au zis cu cel mai potrivit cuvînt „secături”.

Ocupația de bază a vrincenilor, munca în păduri, a fost așezată pe alte temelii. Se practică acum valorificarea superioară a lemnului și pentru prima oară acțiunea aceasta are în ea ceva și rațional și umanitar. Primii care au renunțat la obiceiul pămîntului, trecînd la exploatarea dirijată a pădurilor au fost tulnicenii. După ce au fost sărăciți de Roznovanu, al cărui nume a rămas ca un blestem, s-au izolat și-au devenit bănuitori. Meterezul acesta de neîncredere trebuia să-l năruască ofensiva noului. Dar cînd Ilie Toader și Constantin Bîrsescu și alți corhănitari de lemn au numărat două mii de lei la prima leafă, au început flăcăii să dea buzna la exploatarea forestiere. Gheorghe Boștioc și Gheor-

Cine va fi inginer atunci cînd pruncul lui, care abia merge azi, va fi bu-nic? Gestul pădurarului se înscrie pe distanța a două secole. El taie copacul de o sută de ani și pune în loc altul care va crește alte o sută de aci înainte.

Din lemnul Vrancei se face azi schelăria blocurilor din Vidra și Năruja, se fac cabane la locurile de exploatare, se încarcă vagoanele care iau drumurile țării.

Din lemnul de acum meșterii nărujeni fac fluiere și cobze, fac furci și bote, lăzi de zestre și tipare de caș, cu înflorituri pe care numai oamenii unel astfel de țări de poveste pot să le născocescă.

Sus la munte ferăstraiele cu motor taie lemnul, tractoarele de pădure îl cară, bolinderul suie în vagon trei tone într-o mișcare de-o secundă, ușurînd casna a 40 de oameni. Primii care se bucură din inimă de modernizarea producției, de înobilarea efortului sînt ei, vrincenii.

În 1961 lucrau în sectorul forestier 750 de oameni. Acum sînt 1 600 și se înmulțesc într-una, fiindcă vin mereu din munți și din văi. Este de lucru berechet, mai ales iarna, socotit anotimp de vîrf.

...Se spune că cei din Vidra au cumpărat anul trecut mărfuri din comerț în valoare de 12 milioane lei.

Se mai spune că pe coclauri s-ar fi ivit din nou cerbul cu părul de aur.

VIRGIL TOSO
și
SIMION HIRNEA

Căminul cultural din Vidra.

Primul ajutor în cazuri de arsuri și opăririi

Cele mai dese și mai obișnuite accidente, pe care le pot avea în familie atât adulții cât și copiii, sînt arsurile și opăririle. Uneori, aceste accidente sînt destul de ușoare. Alteori, însă, ele pot fi foarte grave. Totul depinde de porțiunea de piele cuprinsă și de adîncimea rănilor produse.

Ce trebuie să facem cînd se ivesc astfel de accidente?

Prima măsură pe care trebuie să o luăm este să stingem sursa care le-a provocat. Focul va fi înăbușit cu o haină, un prosop sau o pătură. Nu vom recurge în nici un caz la apă, pentru că facem mai mult rău decît bine. După aceea, înlăturăm îmbrăcămîntea, avînd grijă ca o dată cu ea să nu se smulgă cumva și porțiunile de piele arsă sau opărită.

În caz de arsuri mai ușoare, atunci cînd pielea s-a înroșit numai, ungem locurile respective cu jecolan sau aureocielină (din care e bine să avem în permanență în casă cite 1-2 tuburi). Nu se vor folosi iaurtul, untdelemnul sau albușul de ou care, de cele mai multe ori, pot infecta și agrava arsurile. Peste medicamentul aplicat punem bucățele de tifon sterilizat, aplicăm deasupra un strat subțire de vată și înfășurăm totul cu un bandaj.

Cînd arsurile sînt mai grave, adică atunci cînd pielea este distrusă în profunzime ori au apărut bășici pline cu lichid, nu-i recomandabil să se folosească vreun medicament. Se lasă totul așa cum este și se pun numai bucățele de tifon sterilizat peste care se așează un strat subțire de vată și se bandajează. Accidentatul este dus apoi, fără întîrziere, la medic.

Dacă arsurile sau opăririle au cuprins părți mai mari din corp, care nu pot fi bandajate așa cum am arătat mai sus, accidentatul va fi înfășurat într-un cearșaf foarte curat și va fi transportat, de asemenea, fără întîrziere la medic.

În toate cazurile de arsuri și opăririi au este voie să spălăm locurile arse au să ne apucăm să le dezinfecăm cu alcool ori tinctură de iod, pentru că se agravează rana și se favorizează apariția unor complicații.

Durerile pricinuite de arsuri și opăririi sînt foarte mari. Pentru a le atenua, se vor da accidentatului 1-2 anti-eralgice și un calmant al sistemului ervos (Passival — o tabletă de luminal pentru adulți sau o luminaletă la copii). Se mai recomandă, de asemenea, și se dea accidentatului să bea lichide: rop, suc, limonadă. Băuturile alcoolice nt cu totul interzise în astfel de im-rejurări.

În toate cazurile de arsuri sau opăririi mai grave, bolnavul va fi prezent, cît mai degrabă, la un medic, care te singurul în drept să indice și să lifice tratamentul necesar.

Dr. E. ȘERBANESCU

Babele din munții Bucegi

SOMNUL ANIMALELOR

Elefantul lui Ludovic al XIV-lea, regele Franței, ajunsese celebru: timp de cinci ani nu a dormit niciodată culcat. El dormea în picioare, propfindu-și capul în colții pe care îi înfigea în două adîncituri făcute de el în zidul de piatră. Acest fapt a constituit obiectul a numeroase dispute între naturaliști. După toate probabilitățile, animalul se comporta astfel, din cauză că stătea singur în cușcă, fără un tovarăș care să-i păzească somnul.

De altfel, se mai cunosc cazuri de elefanți sălbatici sau în captivitate care nu se culcă. La un circ american, cinci dintre cei 35 de elefanți masculi rămîneau totdeauna în picioare, molîind, în timp ce ceilalți se culcau la pămînt să doarmă. La aproximativ fiecare jumătate de oră, garda se schimba. Se știe că un elefant culcat are nevoie de destul de mult timp ca să se ridice. În caz de primejdie, elefanții care stau de veghe îi avertizează pe cei ce dorm.

Elefanții în libertate dorm 2,5-4 ore din 24.

Și pentru animale, ca și pentru om, somnul este o necesitate. Dar la animale, el nu este totdeauna legat de condiții de confort, ca la om. Astfel, păsările care își petrec noaptea pe ramurile copacilor, dorm, de fapt, în picioare. Vă veți întreba, probabil, cum de nu cad din pom cînd dorm. Păsările au tendoane lungi legate de mușchi puternici. Cînd pasărea stă pe ramură, tendoanele picioarelor se întind puternic și, ca urmare, ghearele se contractă, stringînd mai tare ramura. Mecanismul funcționează foarte sigur. Păsările pot dormi astfel pe crengile copacilor, chiar și pe o turtună puternică. De multe ori, se găsesc în copaci păsări moarte care nu cad, pentru că, și după moarte, ghearele lor continuă să stringă puternic craca.

Multe păsări dorm cu capul sub aripă, iar penele lor stau zbrîlîte, probabil ca o reacție împotriva frigului nopții. Bittanii și berzele dorm adeseori într-un picior. Unii papagai din America de Sud dorm atîrnați cu capul în jos, finindu-se cu un picior

de o cracă. Unele rîndunele dorm ghemuite.

În timpul somnului, procesele fiziologice din organismul păsărilor încetinesc, și temperatura corpului lor scade de la 42°C, în timpul zilei, la 20°C.

Multe păsări acvatice dorm plutind. Rațele și lebedele cad adeseori victimă ghețurilor din cauză că dorm pe apă. Și pescărușii dorm pe apă. Unii pot dormi scurt timp și în timpul zborului. Această capacitate o au și păsările care fac zboruri lungi, de pildă, albatroșii, care își petrec cea mai mare parte din somn pe apă.

Unele animale dorm în apă. Zoologul Lokley descrie somnul facilor într-un acvariu. Un cuplu coboară încet pe fundul bazinului, adînc de 2 m. Femela închide ochii și adoarme. După cîteva minute, ea începe să urce spre suprafață, executînd mișcări foarte lente, cu coada, și aripioarele anterioare. „Ochii îi erau închiși. Cînd a ajuns la suprafața bazinului, a început să inspire puternic — scrie Lokley. După vrea 16 inspirații adînci, ea și-a închis nările și a început din nou să se lase la fund. În timpul expirației (cam un minut), ochii îi erau din nou închiși. Nu încapе indoiială că în timpul acesta dormea. Se lăsa pe fundul bazinului, unde stătea vreo cinci minute, apoi urca din nou la suprafață. Aceasta s-a repetat de 12 ori. Tot timpul, ochii îi erau închiși. Masculul făcea la fel. Ambele toci au dormit vreo jumătate de oră, ridicîndu-se și coborînd în apă, pînă cînd un zgomot puternic le-a trezit”.

Numai maimuțele superioare caută confort în timpul somnului și pierd mult timp cu pregătirea culcușului. Pe seară, gorilele își caută un loc cu liane. Ele încovoăie crengi tinere, le împletesc și își construiesc un adevărat pat pe arcuri, peste care aștern crăci și frunze — un fel de saltea — pe care se culcă și dorm confortabil.

Urangutanul se instalează de obicei pentru noapte într-un copac. Spre deosebire de gorilă, el preferă un culcuș individual pe care și-l construiește la baza crăcilor pline cu ramuri și frunze. După ce a ales locul, el se

terne cu plante moi pe care le așează cu capetele mai tari în afară. Patul astfel pregătit are un diametru de 1,5 metri.

Comportarea multor animale în timpul somnului dovedește că ele visează și nu totdeauna visuri plăcute. Unii elefanți au coșmare. În timpul somnului sună din trompă, alții străie.

Din cercetările entomologului Echrmer, de la Institutul de zoologie din Viena, reiese că insectele dorm în cele mai diferite poziții, uneori foarte neconfortabile din punctul nostru de vedere, de pildă, albinele și unele specii de viespi.

Spre seară, acestea se adună și se așează în virful unei plante sau la capătul unei frunze de care se prind cu maxilarul superior. Ele se țin atît de bine, încît își relaxează picioarele pe care le întind de-a lungul abdomenului.

Unele insecte înțepenesc în somn într-o imobilitate cataleptică. Unele albine pot dormi atîrnate cîteva ore și chiar zile, iar unele viespi se fixează cu picioarele de un fir de iarbă, care îi acoperă corpul în timp ce insecta doarme.

Trintorii albinelor care roiesc zboară în seară în grupuri pînă la 40 de indivizi și se așează pe o plantă. Înainte de a adormi, fiecare din ei își face toaleta, curățîndu-și minuțios picioarele. La primele raze ale soarelui, tot grupul se trezește.

Cunoscutul naturalist Hudson a ridicat un fluture adormit de pe tulpina unei plante, apoi l-a pus la loc. Picioarele fluturelui au cuprins imediat tulpinița. Dacă aruncăm în aer un fluture adormit, el planează cu aripile imobile și se prinde de orice obiect întîlnit în cale.

Chiar și neobositele furnici dorm. Iată cum descrie somnul unor specii de furnici Julien Huxley. „Ele își aleg ca culcuș o mică adîncitură în pămînt, în care se instalează cu picioarele lipite de corp. După vreo trei ore de somn, ele reacționează ca și un om care se trezește din somn: își întinde capul și picioarele, se scutură, își deschid larg maxilarele, ca și cum ar căsa”.

I.I.S. Metaloglobus

BUCUREȘTI STR FÎNTÎNICA 38

RAIONUL 23 AUGUST, TEL. 23.00.50,

produce și livrează unităților socialiste un **BOGAT SORTIMENT DE :**

— fermoare plastice care au elasticitate, sulețe și diferite nuanțe de culori ce se asortează tuturor țesăturilor.

— Jucării mecanizate și litografiate, produse noi : electrocare, autorachete și călătorii distractive.

— Articole de uz gospodăresc și sport ; articole inoxidabile, articole sportive, bidoane turistice, spirtiere, cutii turistice, truse camping din aluminiu.

Cereți la toate magazinele de specialitate produsele Metaloglobus, garantate și de calitate superioară.

**ȚESĂTORIILE RE
BUCUREȘTI**

Str. Spătaru Preda Nr. 3, Raionul N. Bălcescu, tel. 23.22.10, produc și livrează un bogat sortiment de blănuri artificiale, ușoare, călduroase, elegante, de calitate superioară, realizate din fibre de relon, melană, leakril, dolan și mohair.

Un mantou din aceste blănuri satisface toate exigențele de modă și eleganță.

*încheiați asigurări
pausale la adas*

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT încheie cu membrii cooperativelor agricole de producție asigurări facultative pausale, care prezintă numeroase avantaje.

Printr-un singur contract se asigură una din speciile de animale, bunurile din gospodărie, precum și asiguratul pentru cazuri de accidente. Prima de asigurare este de 90 de lei pe un an sau de 45 lei pe 6 luni.

**Reînnoiți-vă
abonamentele
la revista „ALBINA“**

**INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ
LOCALĂ MEDIAS**

produce

- aparataj electric de joasă tensiune
- întrerupătoare cumpănă aparente și îngropate
- comutatoare, stekere, masive simple, cilindrice, triple
- cordoane electrice prelungitoare, jocuri rummy
- materiale de construcții, teracotă, cărămidă, țiglă, var, cretă școlară

LOZ P LIC

Concediul dumneavoastră de odihnă... poate fi și mai plăcut încercându-vă șansa la Loz în plic. Printre cei care s-au convins în ultimul timp de acest lucru se găsesc muncitorul Pavel Cojocaru de la uzina de tablă din Galați, aflat în concediu la Govora, și ajutorul de miner Costică Stereș din regiunea Bacău, aflat în concediu la Palanca. Jucând la Loz în plic ei au avut bucuria de a obține fiecare lozul cel mare de cite 20 000 lei. Firește, după încasarea premiilor de cite 20 000 lei concediul a devenit și mai plăcut.

La Loz în plic puteți obține câștiguri în bani de cite 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei, 2 000 lei, 1 000 lei și altele precum și câștiguri în autoturisme de diferite mărci și capacități — Renault 10 major, Moskvici 408, Wartburg 312/1, Wartburg Lux, Wartburg Standard, Fiat 850, Trabant 601 — precum și diferite obiecte ca : motocicletă, televizoare, frigider, aparate radio ș.a. Autoturismele și celelalte premii în bani sau obiecte se eliberează imediat la prezentarea lozului.

Oriunde vă aflați, jucați la Loz în plic.

LA SEZĂTOARE

IN SARMISEGETUZA — HAȚEG

Mi-a șoptit aseară muza
Că la Sarmisegetuza
Feți și fete, mic și mare,
Vor încinge șezătoare
Cu zicale, cinturi, jocuri
De prin dacicele locuri.
Fost-au dacii tari în lume

Și la arme și la glume
Iară noi i-am moștenit
Și-n virtuți și-n șaguit.

Hai, acum, la mine roată
Să audă lumea toată
Și să spună fiecare
Snoave și povestioare,

Să le spună răspicat
Chiar de-or fi de criticat.
Ești urmaș de dac și dacă
Nu umbla cu „dar” sau „dacă”
La cuvântul șugubeț,
Bătăios și îndrăzneț,
Făr-a fi cu supărare
Că așa-i la șezătoare!

CU MUSCA PE CĂCIULĂ

(pe scenă doi interpreți — unul în rolul ziaristului, celălalt în rolul bibliotecarei Olivia Hibais).

una a citit 20 de cărți, alta 30. Așa că iese socoteala.

— M-am lămurit. Dar manifestări cu cartea se fac?

— Oho! și recenzii și prezentări de cărți și seri literare și medalioane...

— Despre ce a fost seara literară?

— Am prezentat o carte... una albastră, așa mai mare...

— Deci prezentare de carte, nu seară literară. Și cărui scriitor i-ați făcut medalion?

— S-a recenzat...

— Deci e vorba numai de recenzii și prezentări. Prin ce se deosebesc manifestările bibliotecii?

— Păi, prezentarea e mai mare, recenzia mai scurtă. Și

cum vă spuneam s-a recenzat cartea unui scriitor care... și-a plătit ucigașul.

— Deci, e vorba de cartea „Ucigașul plătit”.

— Exact.

— Și pe cine a ucis?

— Pe una...

— Nu cumva era o bibliotecară care nu-și vedea de treabă?

— Doamne fereștel! A început să-mi fie teamă!

— Frumoasă bibliotecă aveți.
— Da, că are și cărți.
— Și le citesc oamenii?
— Oho! avem și cititori cu câte 150 de cărți citite numai anul acesta.
— 150? Inseamnă că au citit în fiecare zi câte o carte, iar duminică și sărbătorile legale s-au odihnit. Care sînt „frunțașii” ăștia. Ia să vedem fișele lor.

(căutînd îndelung în fișier).

— Chiar cu 150 n am.
— Atunci cu 120.
— Nici.
— Cu 90.
— Hai mai lasă și dumneata, că n-o fi foc. Uite cu 50 de cărți citite.
— Dar mi-ai dat două fișe, cu două nume
— Păi sînt de la două surori,

Dedicată ciobanilor
frunțași Enășel Suciu,
Neculai Popescu și
Viorel Vrincion de la
stîna nr. 4.

Pe-un picior de plai
Baciul Neculai
Sprijinit în bită
Șade și privește
Zarea mohorîtă
Ce-l neliniștește
— Drăguțule bace
Spune-mi ce nu-ți place
L-a-mbiat o oaie
Laie bucălaie
— Iarăș vine ploaie
Și baciul vrincean
Și cel moldovean
Nu sînt pe tapșan
Au plecat cu turma
Și le-am pierdut urma,
Sînt îngrijorat
Pentru că-au plecat
Prin ripă și ponoare
După iarbă mare
Iarbă necălcată
Și imbelșugată.
Ploaia dacă-i prinde
Nu mai pot descinde

MIORITA
'67

Nu se pot întoarce
Cu miei și mioarce
Pină miine seară
O parte din turmă
Ar putea să piară
Fără nici o urmă.
— Nu te supăra,
Că-i mai bine-asa,
Dacă-i prinde ploaia,
Îi răspunse oaia,
Că baciul vrincean
Și cel moldovean
Într-o zi cu soare
Au să mi-te-omoare
Și-n această zi...

— Nu vorbi prostii
Mioară-nvechită
Toantă și timpită
Care te trezești
Trăind în povești,
Turmele aceste
De prin văi și creste,
Strașnic le păzim
Și le îngrijim.
Nimeni dintre noi
Păzitori de oi,
Nu-i proprietar
Și deci, nici tilhar
Care să omoare
Pe acel ce are
Turme mai crescute
Mindre și cornute.
De-ar lua turma mea
Ce-ar face cu ea?
Colo sus la stîna
Noi producem lînă
Brinză, urdă, caș
Să dăm la oraș
Care se-ngrijește
De ce ne lipsește.

Miorița laie
Laie bucălaie
S-a simțit deodată
Foarte rușinată
Și i-a spus atît
Cu lacrima-n gît
— Drăguțule bace
Cîntă-mi tu ce-mi place
Din fluier de fag
Ce-i zice cu drag
Din fluier de soc
Ce-i zice cu foc
Drept care ciobanul
Și-a deschis minteanul
Și-a cîntat cu dor
Dintr-un tranzistor.

GHICITORI ■ GHICITORI

Unul e frunțaș
Altul e codaș
Ce au ei comun
Asta nu vă spun.

(Filip Armioi - frunțaș și Mihai Armioi - codaș, sînt tată și fiu)

Dispensarul nu e pus în priză
Și-asta numai pentru-o simplă viză.
Cine face treaba doar pe jumătate
De n-avem acum electricitate?

(Întreprinderea regională de electricitate, deși a terminat de anul trecut instalația la dispensarul veterinar, încă nu a făcut racordul).

Cine a intrat tehui
Pe un loc ce nu-i al lui?
Varză el a semănat
Rodul nu l-a adunat.

(Alexandru Circioni a tăiat finul de pe un loc din perimetrul C.A.P. și și-a semănat varză)

La calea ferată se-oprește
Tractorul și cu combina.
Nu-i lipsește motorina
Nici de tren nu se ferește.

(La intersecția cu linia ferată drumul a fost îngustat prea mult de către organele feroviare prin montarea unor bare)

GHICITORI ■ GHICITORI

Snoavă
din excursie

Să vă spun o snoavă de pe cînd am fost în excursie împreună cu alți vreo 20 de îngrijitori frunțași. Am plecat către zori, cu camionul nost' spre Caransebeș. Că tare fain era. Lucreția Armion a mai ieșit din sat numa' pină-n Hațeg. Acum eram puși pe drum lung. Popică — Popa Siminic — al nost' — îi zicea din acordeon.

Ne-am oprit la băi, la Herculanu, am văzut și construcția hidrocentralei de la Porțile de Fier.

Și cînd ne uitam la apa ia mare, numa' ce-l aud pe un ținc de oltean, zicînd către mamă-sa.

— Io-te muică ce dă Jil.

M-am uitat la Dunăre, la el, și i-am spus șuguind.

— No' că nu-s Jii, is Streiuri.

UITUCUL

Scenetă în două acte de rămîi tablou

Personaje: El, ea și crainicul de la radio.

Actul I

se petrece în casa inginerului agronom. În prim plan — două geamantane mari, desfăcute.

El: Nevastă, e timpul să ne facem bagajele pentru concediu.

Ea: Numai să nu uităm ceva.
El: Cum o să uităm? Că noi lucrăm planificat. Uite că am făcut o listă. (citește) 5 perechi de ciorapi, niște batiste, cravata cu picățele...

Ea: Să nu uităm briceagul și solnița. Sînt necesare la o excursie.

El: Lasă-mă cu fleacurile astea. Să nu uităm ceva mai important. Bascul, tranzistorul.

Ea: Și harta ca să ne orientăm.

El: Da' ce, dragă, noi nu avem orientare?

(cortina cade dezorientată)

Actul II

se petrece într-un compartiment de tren.

Ea: Crezi că n-am uitat nimic?

El: Absolut. Bascul l-am luat. Cravata am luat-o.

Ea: Dar briceagul?

El: Iar începi?

Ea: Dar tranzistorul?

El: Uite-l aici...

Ea: Ia dă-l drumu'. Să ascultăm o muzică.

Crainicul: „De pe toate me-

leagurile țării ne sosesc noi știri despre munca țărănilor cooperatori. Sîntem în plină campanie agricolă...”
El și ea: Vai, cum am uitat!

(cortina cade la repezeală ca să-i acopere pe cei de la consiliul agricol raional care au permis inginerilor agronomi să-și ia concediu în acest an-timp).

Șezătoarea a fost
consemnată de:

ANDREI CROITORU
VLADIMIR PANA și
MIRCEA PAVELESCU